

Irlanda del Nord, les esquerdes de la pau i el Brexit (3 de 3)

written by Alfons Cabrera Valencia | 30 d'octubre de 2019

El Divendres Sant de 1998, catòlics i protestants (nacionalistes i unionistes) van signar un acord que va posar fi als Troubles, un conflicte armat de 30 anys i 3500 morts. L'enfrontament, però, venia de molt enrere, i encara 21 anys després les dues comunitats viuen d'esquena a l'altra. El Brexit i la solució que doni a la frontera entre Irlanda del Nord i la República d'Irlanda posarà a prova la solidesa de la pau.

Anarchy in the UK

Irlanda del Nord porta sense govern des de gener de 2017, esmicolant així el rècord que tenia Bèlgica de vint mesos sense executiu. L'Acord de Divendres Sant va establir un sistema de poder compartit entre unionistes i nacionalistes. Martin McGuinness, dels nacionalistes del Sinn Féin, va fer caure el govern després que Arlene Foster, unionista del DUP, es negués a dimitir per un escàndol polític que va fer un forat de 540 milions d'euros: unes generoses primes a les renovables van incentivar molts ciutadans a escalfar propietats buides per cobrar subsidis fraudulents. Es van convocar eleccions i els dos partits més votats van ser els mateixos. La situació continua encara en punt mort.

La política nord-irlandesa gira en gran manera al voltant de la disputa territorial (donant voltes i voltes sense moure's gaire del mateix punt) i totes les eleccions són lligades, també, en clau territorial. En les eleccions del 2017 que es van convocar després que caigués el govern, el DUP va ser la

primera força i el Sinn Féin la segona, però aquests últims van quedar a poc més de mil vots de poder guanyar les eleccions nord-irlandeses per primer cop a la història. Si bé a les municipals i a les europees del maig s'han estancat, tot indica que en els propers anys els nacionalistes seran majoria. La raó: els catòlics tenen més fills que els protestants.

“Hi haurà una inversió demogràfica. Això és molt significatiu, però porta a engany”. John Coakley és catedràtic de Ciències Polítiques a la Universitat de Queen's, a Belfast, on té alumnes de les dues comunitats (“Has de ser molt curós”). “Entre els protestants gairebé ningú no vol la unitat d'Irlanda. En canvi, l'actitud dels catòlics no és simètrica. Des del 2007, cada cop són més els catòlics que donen suport a la unió (amb el Regne Unit). Encara que en un futur els partits nacionalistes obtinguin millors resultats que els partits unionistes, els seus votants no donen suport a la posició oficial del partit. Només la meitat d'ells volen la unitat d'Irlanda”. Si bé aquestes projeccions no són gaire bones pels que volen la reunificació d'Irlanda, el professor Coakley ho matisa: “Alguns factors externs poden tenir un impacte enorme. Un és Escòcia. Si Escòcia esdevé independent, us podeu fer una idea de l'aspecte que tindria el mapa del Regne Unit. Això tindria un impacte psicològic perquè la majoria d'unionistes té ascendència escocesa. I el segon factor, per descomptat, és el Brexit”.

Països de la Frontera

La primera conseqüència que tindrà el Brexit a Irlanda del Nord és que la bandera del Regne Unit onejarà a l'ajuntament de Belfast disset dies l'any, en lloc dels divuit d'ara, quan deixi de celebrar-se el Dia d'Europa. Si bé al conjunt del Regne Unit el Brexit es va imposar amb un 52% dels vots, els resultats a les diferents nacions de la unió van ser desiguals. A Escòcia i a Irlanda del Nord va haver-hi un 62 i

un 56% de suport al Remain, respectivament. Que les dues regions amb moviments separatistes importants siguin les que volen romandre a la Unió Europea només pot ser una paradoxa per a un nacionalista d'estat. També en aquest sentit, a Irlanda del Nord els nacionalistes van votar majoritàriament a favor de quedar-se a la Unió Europea, però no els unionistes. Tanmateix, si el Remain va obtenir un 56% dels vots, és perquè una part dels unionistes també són contraris a la sortida.

Què passarà amb Irlanda del Nord i amb la seva frontera amb la República d'Irlanda? Aquest és un dels punts més conflictius de les negociacions pel Brexit. Ara per ara, quan un travessa la frontera des del sud, només la percep per tres coses: un senyal avisa que els límits de velocitat són en milles per hora, els preus cauen i el gaèlic passa d'anecdòtic a gairebé inexistent. Els nacionalistes s'oposen a una frontera dura, amb controls i duanes, perquè acabaria amb la lliure circulació de béns i persones (que d'altra banda garanteix l'Acord de Divendres Sant). Pels unionistes, en canvi, una frontera tova és inacceptable perquè una unitat econòmica *de facto*, entenen, conduiria a la unitat política de l'illa. Ara com ara, després que Westminster hagi aprovat el pacte de Boris Johnson amb la Unió Europea, sembla que la frontera serà tova. Els controls duaners tindran lloc al mar d'Irlanda, però, d'altra banda, l'Assemblea d'Irlanda del Nord tindrà la possibilitat, cada quatre anys, de ratificar o rectificar aquest acord. En tot cas, l'aprovació de la llei del Brexit no és definitiva i encara s'ha de rebatre punt per punt, i fins que la sortida no sigui efectiva res no es pot donar per fet.

Tanmateix, els efectes del Brexit fa temps que es noten. Segons l'acord de pau, qualsevol nord-irlandès pot triar nacionalitat britànica, nacionalitat irlandesa o bé totes dues alhora. Les sol·licituds de passaports irlandesos s'han multiplicat per vint des del referèndum del Brexit. És massa aviat per saber quants d'aquests unionistes que per pragmatisme demanen la ciutadania irlandesa, en un futur i

també per pragmatisme, donaran suport a la unitat d'Irlanda. El Sinn Féin ja va dient, amb la boca petita, que vol un referèndum en els pròxims cinc anys.

Brou de cultiu

“Si es fes un referèndum, hi hauria alguns unionistes que agafarien les armes”. Brian Ervine és escriptor, analista polític i professor jubilat, i fa una dècada va liderar efímerament els unionistes d'esquerres del PUP. En una església protestant de Dublin Road, organitza classes d'anglès gratis per a nouvinguts, i després ell mateix els servirà el berenar. Alguns nacionalistes veuen els protestants com a descendents de colons: “D'això fa segles i segles. El conflicte aquí és vell. Nosaltres no hem creat això, vam néixer enmig d'aquesta situació. Jo no vaig triar on néixer; tampoc els nacionalistes”.

La Marxa Orange del 12 de juliol commemora la victòria del rei protestant Guillem d'Orange sobre el rei catòlic Jaume II a la Batalla del Boyne, el 1690.
/ Alfons Cabrera

El passat 12 de juliol es va commemorar el 329è aniversari de la victòria del rei protestant Guillem d'Orange sobre el rei catòlic Jaume II a la Batalla del Boyne. La nit de l'11, els protestants cremen fogueres colossals per tot Irlanda del Nord

i, l'endemà, l'Ordre d'Orange desfila triomfal pels carrers, acompanyada per grups lleialistes (la branca més radical de l'unionisme) que toquen, amb tambors i flautes, marxes militars i cançons tradicionals d'exaltació de velles victòries bèl·liques sobre els catòlics. Aquests, és clar, no ho troben bé, i fins fa pocs anys hi havia enfrontaments quan la desfilada travessava els seus barris. Ho han regulat: la marxa pot passar-hi, però no el públic, i l'única música que es permet tocar en zona catòlica és un cop de tambor suau cada pocs segons. Quan s'apropa la Marxa Orange del 12, molts catòlics marxen de la ciutat, mentre que els protestants la fan seva i la vesteixen (i es vesteixen) de taronja i dels colors de la bandera britànica. Si bé és un esdeveniment familiar, al seu pas pel feu lleialista de Shankill l'ambient està a mig camí entre una concentració per Tabàrnia i un pati de presó. I n'hi ha tants, que allà enmig un comprèn una mica tot plegat. Segons com vagin les coses el juliol és sempre una bona forma de mesurar l'estat del conflicte. Enguany, la tensió va augmentar les setmanes prèvies a la crema de les fogueres, quan l'Ajuntament va ordenar la retirada dels pneumàtics col·locats en una d'elles, i sobre la retirada total d'una altra que s'havia aixecat en un lloc no habilitat per a això. Aquesta última finalment no va ser enderrocada: diuen que els paramilitars van participar en les (per dir-ho suaument) negociacions. Aquesta tensió ambiental es va materialitzar de diverses maneres: una elaborada bomba falsa col·locada a la ruta de la marxa Orange de Derry, un home catòlic greument ferit després d'un atac sectari, llançament de còctels Molotov a una comissaria de policia per part de catòlics ... Encara que sembla poc probable un retorn als Troubles, una situació de normalitat és com a mínim igual d'improbable.

La nit anterior a la principal marxa Orange, Eleventh Night, cremen fogueres fetes de muntanyes de palets de fins a 30 metres d'alçada, al voltant de les quals se celebren festes i, en alguns casos, es crema simbologia irlandesa i nacionalista. / Alfons Cabrera

Tot canvia

“Quan agafo el cotxe sempre soc conscient de la zona de Belfast per on vaig. Quan era jove, si hagués estat al lloc equivoccat en el moment equivoccat, ara estaria mort”. Brian Ervine va entrar en política poc després que morís son germà David. David Ervine va ser un dels líders de l’UVF durant els Troubles, i va dirigir el PUP ja en temps de pau. Va ser un dels negociadors de l’Acord de Divendres Sant. A l’altra banda de la taula, gent com Martin McGuinness i Gerry Adams havien fet el mateix camí que ell, de les armes als despatxos. Molts partits polítics d’Irlanda del Nord tenen les seves arrels en grups paramilitars.

“No podem dir que l’Acord de Divendres Sant hagi resolt el problema”, diu Brian Ervine. “L’ha transcendit, hi ha col·locat a sobre un tema de constitució. Aquest assumpte constitucional és si Irlanda del Nord hauria de romandre al

Regne Unit o hauria d'unir-se a la resta d'Irlanda. I això no es va resoldre".

Fa 21 anys, catòlics i protestants van signar un empat, però la *conllevancia* mai no dura per sempre i el passat sempre torna, tràgic. "Si no fos perquè crec en Crist, probablement ara tindria les mans tacades de sang".